

Huvudman

Specialpedagogiska skolmyndigheten
spsm@spsm.se

Ärendet

Tillsyn av specialskolan Ekeskolan i Örebro kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Specialpedagogiska skolmyndigheten att senast **måndag den 6 maj 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande arbetet med att utarbeta åtgärdsprogram för elever som ges särskilt stöd och att ge studiehundledning på modersmålet. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Specialpedagogiska skolmyndigheten inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Specialpedagogiska skolmyndigheten ska vidta följande åtgärder

Utarbeta åtgärdsprogram för elever som ska ges särskilt stöd

Se till att fatta beslut om åtgärdsprogram för de elever som ges särskilt stöd. Rektorn ska dokumentera hur många elever som, under perioden 15 november 2023 till och med 22 april 2024, ges särskilt stöd och hur många elever som har ett åtgärdsprogram. Denna dokumentation ska ges in i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder den 6 maj 2024. (3 kap. 9 § skollagen)

Studiehandledning på modersmålet

Se till att de elever som bedömts vara i behov av studiehandledning på modersmålet ges sådan studiehandledning utifrån elevernas behov. Huvudmannen ska i samband med redovisningen inkomma med en sammanställning över behovet av studiehandledning på modersmålet vid skolenheten. Sammanställningen ska visa vilka språk det finns behov av, hur många elever som har behovet i dessa språk samt hur behovet tillgodoses. (5 kap. 4 § skolförordningen [2011:185])

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser extra anpassningar, anmälan till rektorn om eventuellt behov av särskilt stöd, utredning om behov av särskilt stöd och åtgärdsprogrammets utformning.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2023:7374) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2023 inlett en tillsyn av Ekeskolan i Örebro kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Ekeskolan följer gällande bestämmelser om extra anpassningar och särskilt stöd samt delar av stöd till nyanlända elever.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med lärare, personal i elevhälsan och rektorn mellan den 7 och 14 november 2023. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. anmälan om behov av särskilt stöd, utredning om behov av särskilt stöd och åtgärdsprogram. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Utarbeta åtgärdsprogram för elever som ska ges särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av dokumentstudier och intervju med rektorn framgår att det finns en elev som ges särskilt stöd, men som inte har ett åtgärdsprogram. En utredning om behov av särskilt stöd är genomförd och den visar att eleven behöver särskilt stöd. Eleven hade tidigare ett åtgärdsprogram, som avslutades den 15 juni 2023. Vid utvärderingen av det tidigare åtgärdsprogrammet beslutades att åtgärdsprogrammet skulle avslutas och att ett nytt åtgärdsprogram skulle utarbetats, men det har inte skett. Av dokumentstudier och av rektorns utsaga framgår vidare att det finns ett utkast till ett åtgärdsprogram, men att rektorn ännu inte beslutat om det eftersom rektorn inväntar synpunkter från elevens vårdnadshavare.

Av dokumentstudier, intervju med rektorn och elevhälsan framgår vidare att flera av de elever som har ett aktuellt åtgärdsprogram också hade ett åtgärdsprogram under vårterminen 2023. Dessa åtgärdsprogram avslutades under slutet av vårterminen 2023, varvid det beslutades att nya åtgärdsprogram skulle utarbetas för respektive elev. Nya åtgärdsprogram utarbetades för respektive elev först mellan den 11 oktober och den 26 oktober 2023. Av intervju med rektorn, personal i elevhälsan och lärare framgår att eleverna gavs särskilt stöd efter att deras respektive åtgärdsprogram avslutades i slutet av vårterminen 2023 fram till dess att ett nytt åtgärdsprogram utarbetades för dem i oktober 2023, trots att de inte hade ett aktuellt åtgärdsprogram under denna period.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoseas framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges 1. i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 §, 2. i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 11 a §, eller 3. i form av anpassad studiegång enligt 12 §. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att se till att åtgärdsprogram upprättas för alla elever som ges särskilt stöd. Utredningen visar att det finns elever på skolan som ges särskilt stöd, men som inte har ett åtgärdsprogram. Det ska utarbetas ett åtgärdsprogram för alla elever som ges särskilt stöd. Om det vid utvärdering av ett åtgärdsprogram beslutas att åtgärdsprogrammet ska avslutas och att ett nytt ska utarbetas måste det således ske omgående om eleven fortsatt ska ges särskilt stöd. När det inte fattas sådana beslut uteblir den enskildes möjlighet att överklaga och på så vis påverka sin utbildning.

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med lärare och rektorn framgår att inte alla elever som har behov av studiehandledning på modersmålet ges det. Det framgår att det finns en elev som har behov av studiehandledning på ukrainska för att få ämnesspecifika begrepp förklarade och för att komma längre i sin kunskapsutveckling. Rektorn uppger i intervju att orsaken till att eleven inte ges studiehandledning på modersmålet är att skolan ansöker om studiehandledning på modersmålet genom Örebro kommun och att kommunen enbart tar emot ansökningar under vårterminen för elever som ska ges studiehandledning på modersmålet under höstterminen.

Rättslig reglering

Av skolförordningen framgår att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. En elev som ska erbjudas modersmålsundervisning och som före sin ankomst till Sverige har undervisats på ett annat språk än modersmålet får ges studiehandledning på det språket i stället för på modersmålet, om det finns särskilda skäl. Studiehandledning enligt första eller andra stycket får ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid, om det inte finns någon lämplig person inom skolenheten som kan ge studiehandledning och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan. (5 kap. 4 § skolförordningen [2011:185]).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolenhetens arbete med att ge elever, som har behov av det, studiehandledning på modersmålet. Tillsynen visar att det finns en elev som har behov av studiehandledning på ukrainska, men som inte ges det. För den enskilde eleven kan studiehandledning på modersmålet göra det möjligt för eleven att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning som minst ska uppfyllas i ett eller flera ämnen även om eleven inte klarar att följa undervisningen på svenska. Att alla elever som har behov av det, inte erbjuds

studiehandledning innebär därmed att alla elever inte ges samma möjligheter att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning som minst ska uppfyllas.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Specialpedagogiska skolmyndighetens verksamhet vid Ekeskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller utarbetande av åtgärdsprogram och studiehandledning på modersmålet. Det finns därför skäl att förelägga Specialpedagogiska skolmyndigheten att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Extra anpassningar och anmälan till rektorn

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare, personal i elevhälsan och rektorn framgår att lärarna ger elever, som har behov av det, extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Av intervju med lärarna och elevhälsan framgår att exempel på extra anpassningar som används bland annat är time-timer, bildstöd, tekniska hjälpmedel och förstoringar. Vidare framgår att lärarna anmäler till rektorn om det kan befaras att en elev, trots extra anpassningar, inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt. Detta gäller elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet. (3 kap. 5 § skollagen)

Av skollagen framgår vidare att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt

framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 7 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Utredning om en elevs behov av särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med lärare, personal från elevhälsan och rektorn framgår att rektorn ser till att det startas en utredning om elevens behov av särskilt stöd för varje anmälan om särskilt stöd som inkommer till rektorn. Av intervjuerna framgår också att elevhälsan ansvarar för utredningar om en elevs behov av särskilt stöd. Vidare framgår att samtliga elever som efter utredning bedömts ha behov av särskilt stöd ges sådant stöd.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Det särskilda stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt. (3 kap. 7 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Åtgärdsprogrammets utformning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av dokumentstudier som Skolinspektionen genomfört vid skolenheten samt av intervju med rektorn och lärare framgår att eleven och elevens vårdnadshavare ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Av intervju med rektorn framgår även att elev och vårdnadshavare får ta del av åtgärdsprogrammet. Av

Skolinspektionens dokumentstudier framgår vidare att åtgärdsprogrammen vid skolenheten innehåller uppgift om datum samt ansvarig för uppföljning och utvärdering av åtgärdsprogrammet, information om hur vårdnadshavaren kan överklaga, elevens individuella behov av särskilt stöd, hur behovet ska tillgodoses samt när beslutet är fattat och vem som fattat beslutet om åtgärdsprogram. Det framgår att det är rektorn som har fattat beslut om samtliga åtgärdsprogram.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges 1. i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 §, 2. i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 11 a §, eller 3. i form av anpassad studiegång enligt 12 §. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen)

Ett beslut om åtgärdsprogram som fattas av rektorn får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd (28 kap. 16 § skollagen).

I ärenden enligt skollagen som avser myndighetsutövning mot någon enskild ska vissa bestämmelser i förvaltningslagen tillämpas, däribland bestämmelser om dokumentation och motivering av beslut samt om underrättelse om beslutets innehåll och hur ett överklagande går till (29 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Christina Hjalmarsson

Beslutsfattare
Signerat av: Christina Hjalmarsson

X Victoria Bedoire

Föredragande
Signerat av: Victoria Bedoire

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Catharina Björk och Henrik Helmér medverkat.